

ΤΟ LEADER ΣΤΟ Σ.Σ. ΤΗΣ ΚΑΠ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1^Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΟΠΙΚΩΝ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

ΣΚΟΡΔΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΟΤΑ CLLD/LEADER

Γενικά Στοιχεία 1/3

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση από τη δεκαετία του '80 άρχισε να αναπροσαρμόζει την αγροτική της πολιτική.
- Άρχισαν να υιοθετούνται πολιτικές, που στόχο είχαν τη διαφοροποίηση του γεωργικού εισοδήματος με την χρηματοδότηση εναλλακτικών πολιτικών διατήρησης του πληθυσμού στην Ύπαιθρο και την αποφυγή της ερημοποίησης.
- **Αποτέλεσμα μιας τέτοιας πολιτικής υπήρξε το Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα LEADER που εφαρμόζεται στην Ελλάδα από τις αρχές της δεκαετίας του '90 έως σήμερα.**

Γενικά Στοιχεία 2/3

- Το πρόγραμμα LEADER αποτελεί χρηματοδοτικό εργαλείο της ΕΕ για την ίδρυση και εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων του Δευτερογενούς και του Τριτογενούς τομέα της Οικονομίας αποκλειστικά στις Αγροτικές Περιοχές.
- Επιτυγχάνει τη διαφοροποίηση του γεωργικού εισοδήματος, την αύξηση της Οικονομικής Δραστηριότητας και κατ' επέκταση την αύξηση του τοπικού ΑΕΠ.
- Συμβάλει στην αποφυγή της ερημοποίησης και στη διατήρηση πληθυσμού στην ύπαιθρο.

Γενικά Στοιχεία 2/3

Επί τριάντα και πλέον έτη το πρόγραμμα LEADER χρηματοδότησε χιλιάδες ιδιωτικές επενδύσεις, απαιτώντας τη συνεισφορά ανάλογων ιδιωτικών κεφαλαίων και καθιστώντας το από τα πιο δημοφιλή προγράμματα.

Στην τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 το πρόγραμμα LEADER δημιούργησε και κατέγραψε παρά πολύ μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον. **Εντάχθηκαν περισσότερα από 2000 έργα με Δημόσια Δαπάνη άνω των 500 εκ ευρώ.** Με την μόχλευση των απαιτούμενων ιδιωτικών κεφαλαίων ο συνολικός προϋπολογισμός του ανέρχεται περί τα 700-800 εκ ευρώ.

Γενική Διαπίστωση

Διαπιστώνεται, ότι το νέο LEADER αντί να συνεχίσει να ενισχύει την ιδιωτική πρωτοβουλία για τη δημιουργία ιδιωτικών επενδύσεων στις αγροτικές περιοχές, θέτει εμπόδια και περιορισμούς, αποτρέποντας την επιχειρηματικότητα, αναιρώντας τη φύση του και δημιουργώντας συνθήκες για την αποτυχία του.

Βασική Διαπίστωση Νο 1

1. Μείωση της Δημόσιας Δαπάνης κατά 224 εκ ευρώ.

Από τα 460 εκ € του τρέχοντος LEADER στα 236 εκ € του επόμενου.

Μείωση 48,7% επί των 460 εκ ευρώ.

Μείωση 54,44% επί των 508 εκ. ευρώ (με υπερδέσμευση).

Η μεγάλη μείωση/περικοπή, αποτρέπει την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων λόγω ανεπάρκειας των διαθέσιμων πόρων.

***** Η DG AGRI με την υπ' αρ. 2416741/31.03.2022 επιστολή της διαπιστώνει την έλλειψη επαρκών χρηματικών πόρων στο νέο πρόγραμμα LEADER και ζητά την αύξησή τους.**

Βασική Διαπίστωση Νο 2

2. Μείωση του ανώτατου προϋπολογισμού ανά έργο από τα 600.000 ευρώ του τρέχοντος LEADER στα 400.000 ευρώ για τις επενδύσεις στη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και στις 300.000 ευρώ για το τις υπόλοιπες επενδύσεις.

Είναι προφανές ότι και αυτή η μείωση, αποτελεί αντικίνητρο για την προσέλκυση επενδυτών και επενδύσεων, αφού η ίδρυση βιώσιμων επιχειρήσεων καθίσταται αδύνατη βάσει τόσο μικρού προϋπολογισμού, ιδιαίτερα σε μια χρονική περίοδο αύξησης του πληθωρισμού και του κόστους των πρώτων υλών.

Βασική Διαπίστωση Νο 3

3. Η εισαγωγή για πρώτη φορά περιορισμών, που αποκλείουν την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων στις αγροτικές περιοχές σε αντίθεση και σε σύγκρουση με το σκοπό ίδρυσης και λειτουργίας του προγράμματος.

Αντί να εισάγονται κίνητρα για την αύξηση της επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές, που αποτελεί και το ζητούμενο, **εισάγονται περιορισμοί, που ουδέποτε στην τριαντάχρονη λειτουργία του LEADER υπήρξαν, οι οποίοι οδηγούν στη μείωση του επενδυτικού ενδιαφέροντος αντί για την αύξησή του**

Τέτοιοι περιορισμοί είναι, ότι από το σύνολο των μεταποιητικών επιχειρήσεων των γεωργικών προϊόντων επιχορηγούνται μόνο οι επιχειρήσεις που θα επεξεργάζονται προϊόντα που παράγονται στη περιοχή παρέμβασης και που αποδεδειγμένα υπάρχει υστέρηση στο μεταποιητικό κλάδο αυτών, ότι αποκλείονται από τη χρηματοδότηση καταλύματα που δεν ιδρύονται στις ορεινές περιοχές, ότι αποκλείονται από τη χρηματοδότηση επιχειρήσεις που δεν καλύπτουν απροσδιόριστες εξειδικεύσεις λεπτομερειακών αναγκών της swot ανάλυσης.

Βασική Διαπίστωση Νο 4

4. Αντιμετωπίζονται οι Μειονεκτικές Περιοχές ως Πεδινές αντί για Ορεινές. Η αντιμετώπιση αυτή έρχεται σε αντίθεση με την διαχρονική ενιαία αντιμετώπισή τους από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελληνική Κυβέρνηση.

Από το έτος 1975 βάσει της υπ' αρ. 75/268/ΕΟΚ Οδηγίας τόσο οι ορεινές όσο και οι μειονεκτικές περιοχές εντάσσονται σε ειδικό καθεστώς ενίσχυσης. **Στο πλαίσιο αυτό το LEADER I, II, + εφαρμόστηκε στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές και δεν εφαρμόστηκε στις πεδινές.**

Η πρόσκληση του LEADER αντιμετωπίζει τις μειονεκτικές περιοχές ως πεδινές και όχι ως ορεινές κατά πάγια πολιτική του ΥΠΑΑΤ και της Ελληνικής Πολιτείας.

Κατόπιν αυτών τόσο στη κατανομή όσο και στους περιορισμούς αν δεν απαλειφθούν να προσμετρηθούν και οι μειονεκτικές περιοχές στις ορεινές.

Τεκμηρίωση - Διαπιστώσεις 1/2

Observations with regard to the strengthening of the socio-economic fabric of rural areas

Στην παρατήρηση 22 η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ΣΣ της Ελλάδας ενισχύει εν μέρει τον κοινωνικό και οικονομικό ιστό των αγροτικών περιοχών και η Ελλάς απαντά ότι στην επίτευξη αυτών συμβάλλει στο LEADER με το κατώτατο ποσοστό δηλαδή το 5%. Συμπέρασμα αν αυξηθεί το ποσοστό του LEADER θα συμβάλλει πολύ περισσότερο.

22. The Commission considers that the Plan contributes only partially to this general objective.

Η συμβολή του Στρατηγικού Σχεδίου στην εξυπηρέτηση του τρίτου γενικού στόχου της ΚΑΠ θεωρούμε ότι είναι σημαντική και ανάλογη των διατιθέμενων πόρων. Τονίζεται το πολύ μεγάλο ποσοστό των πόρων του Στρατηγικού Σχεδίου που διατίθεται για την δημογραφική ανανέωση (6% των πόρων του Στρατηγικού Σχεδίου), καθώς και την υπερκάλυψη του κατωτάτου κανονιστικού ορίου των πόρων του LEADER.

Τεκμηρίωση – Διαπιστώσεις 2/2

Η παρατήρηση 23 αφορά το πρόγραμμα LEADER και απαντήθηκε από την Ελλάδα στις 4/5/2022 ως εξής :

23. Despite the significant needs identified in the socio-economy of rural areas and as compared to urban areas, the Plan seems to rely only on LEADER/CLLD intervention to cover broader rural development needs. Greece should either consider introducing other non-LEADER interventions (such as investments diversification or basic village infrastructure) for strengthening the rural society so as to allow LEADER to be deployed according to its own principles and to optimise its added value or increasing LEADER financial allocations to a level appropriate to the broader needs, taking into account the complementarities with other Funds dedicated to rural areas.

Οι ανάγκες των αγροτικών περιοχών καλύπτονται από Εθνικούς πόρους (ειδικό Αναπτυξιακό πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης) μέσω του οποίου χρηματοδοτούνται οι Δήμοι για την υλοποίηση έργων βασικών υποδομών, τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ αλλά και τις σημαντικές παρεμβάσεις του Ταμείου Ανάκαμψης. Την περίοδο κατάρτισης του Στρατηγικού Σχεδίου η εξειδίκευση των δράσεων των ΠΕΠ στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027 ήταν σε πρώιμο στάδιο και για αυτό το σχετικό κεφάλαιο του Στρατηγικού Σχεδίου παρουσίαζε ελλείψεις. Θα υπάρχει πληρέστερη τεκμηρίωση του προγραμματισμού της χώρας για τις αγροτικές περιοχές. Θα εξετασθεί η δυνατότητα αύξησης των πόρων του LEADER, ενώ θεωρούμε ως απόλυτα δικαιολογημένη την επιλογή της χώρας να χρηματοδοτεί μέσω των Τοπικών Στρατηγικών των ομάδων τοπικής δράσης τις σχετικές παρεμβάσεις, πρακτική που εφαρμόστηκε και στο τρέχον ΠΑΑ 2014-2020.

Αναφορά

Επισημαίνεται ότι ο Υπουργός Οικονομικών κύριος Σταϊκούρας στην ομιλία του στο Δομοκό αναφέρθηκε ότι το Υπουργείο Οικονομικών δύναται να συμβάλει στην αύξηση του συνολικού ποσού του προγράμματος LEADER

Η παρ. 5 του άρθρου 115 του ΚΑΝ (ΕΕ) 2021/2115 προβλέπει τη δυνατότητα Πρόσθετης Εθνικής Χρηματοδότησης για παρεμβάσεις στην Αγροτική Ανάπτυξη συνεπώς και στο LEADER, και αντικατέστησε τη διάταξη που υπήρχε στο ΚΑΝ (ΕΕ)1305/2013 **«Άρθρο 82 Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση» της περιόδου 2014-2020.** Επιθυμητή η αύξηση από το κατώτατο 5% στο 7-8%.

Τα αποτελέσματα που ανακοινώθηκαν στην Αμφίκλεια δικαιώνουν πλήρως το αίτημα

Βασική Πρόταση Νο 1

Την αύξηση της Δημόσια Δαπάνης του νέου προγράμματος LEADER είτε με την αύξηση του ποσοστού του επί της Δημόσιας Δαπάνης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 είτε/και με πρόσθετη εθνική χρηματοδότηση όπως προβλέπεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 115 του Καν. (ΕΕ) 2021/2115.

Επισημαίνεται, ότι η αιτούμενη αύξηση επιφέρει ανάλογη αύξηση των αναγκών ιδιωτικών κεφαλαίων συνεισφέροντας στην μεγέθυνση της οικονομίας και στην αύξηση των εσόδων της πολιτείας.

Βασική Πρόταση No 2

Ο ανώτατος επιτρεπόμενος συνολικός προϋπολογισμός να διαμορφωθεί στις 600.000 ευρώ, όπως άλλωστε ισχύει και στο τρέχον πρόγραμμα, ώστε να καταστεί εφικτή η ίδρυση βιώσιμων επιχειρήσεων αντιμετωπίζοντας την αύξηση του πληθωρισμού και την αύξηση του κόστους κατασκευής.

Βασική Πρόταση Νο 3

Να απαλειφθούν οι περιορισμοί που αποτρέπουν την προσέλκυση επενδύσεων.

Δηλαδή, να είναι επιλέξιμες **όλες οι ιδιωτικές επενδύσεις του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα σε όλη την περιοχή παρέμβασης** όπως άλλωστε ισχύει επί τριάντα χρόνια στο πρόγραμμα LEADER.

Για την ενδεχόμενη ίδρυση επιχειρήσεων σε υπό-περιοχές και για την ενδεχόμενη ίδρυση εξειδικευμένων επιχειρήσεων να υπάρξει ειδική πρόνοια προμοδότησης με υψηλότερη βαθμολογία αντί να υπάρξει αποκλεισμός όλων των υπολοίπων επιχειρήσεων.

Βασική Πρόταση Νο 4

Να αντιμετωπιστούν ενιαία οι μειονεκτικές και οι ορεινές περιοχές, όπως αντιμετωπίζονται από το 1975 έως σήμερα από την ΕΕ και τη χώρα.

Επιπλέον προτάσεις

- 1. Να απαλειφθεί η διαφοροποίηση των βαθμών που λαμβάνουν στα ίδια κριτήρια οι παλιές ΟΤΔ με τις νέες ΟΤΔ.** Ενδεχομένως, η ανωτέρω διαφοροποίηση να δημιουργεί θέματα νομιμότητας.
- 2. Να προσδιοριστεί η συμμετοχή του κριτηρίου κατανομής της ρεαλιστικότητας** στην διαμόρφωση του ποσού της Δημόσιας Δαπάνης που θα λάβει εκάστη ΟΤΔ καθώς και ο μαθηματικός τύπος της κατανομής.
- 3. Να παραταθεί η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων κατά δύο μήνες,** επειδή ο χρόνος προετοιμασίας των προτάσεων δεν είναι επαρκής.
- 4. Να τροποποιηθεί το μοντέλο της SWOT ανάλυσης** λόγω της υπερ-ανάλυσης ανά υπο-παρέμβαση που απαιτεί, καθιστώντας την εξαιρετικά δύσκολη και επισφαλή.
- 5. Να απαλειφθούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας 3 και 4 του Φακέλου Β.** Οι απαιτήσεις εφόσον κρίνονται αναγκαίες να περιληφθούν στο κείμενο της πρόσκλησης και όχι στα κριτήρια επιλεξιμότητας.
- 6. Να εξεταστεί η πρόσκληση να απευθύνεται σε ΟΤΔ που είναι ενδιάμεσοι φορείς του τρέχοντος LEADER,** αφού υπάρχει ήδη ο αριθμός των 50 ΟΤΔ που καλύπτουν το σύνολο της Επικράτειας.

Συμπέρασμα

Το τρέχον LEADER, προσέλκυσε πολύ μεγάλο αριθμό ιδιωτικών επενδύσεων, για τα οποία η Πολιτεία, μέσω των υπερδεσμέυσεων, στάθηκε αρωγός καλύπτοντας το σύνολο του επενδυτικού ενδιαφέροντος.

Βάσει του γεγονότος αυτού, ήτοι της μεγάλης προσέλκυσης των ιδιωτικών επενδύσεων στο LEADER και στην ύπαιθρο, είναι βάσιμη η εκτίμηση ότι και το επόμενο LEADER θα καταστεί πόλος έλξης ιδιωτικών επενδύσεων αρκεί να άρουμε τους παραπάνω περιορισμούς.

**Γιατί η χώρα μας το αξίζει και η ιστορία του LEADER
το επαληθεύει.**

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΔΙΚΤΥΟ
ΟΜΑΔΩΝ
ΤΟΠΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΗΣ

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

ΣΚΟΡΔΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

Πρόεδρος Ελληνικού Δικτύου ΟΤΔ